

Cizmaria de lux a lui Bratu era o incapere scunda, la subsol, murdara si intunecoasa, in care dupa o vreme, cat sa se obisnuiasca ochiul, puteai numara vreo patru mogaldete pe niste scaunele joase, niste inisi nici tu tineri, nici batrani, cu calapoade de fier lucios intre picioare, cu niste ciocane incarligate in mani si toti cu tintisoare marunte stranse intre buze.

N-a ridicat nimeni privirile cand am intrat. Doar dinspre politele din fund, pline cu zeci de incaltari scalciate si murdare s-a desprins o aratare cu un sort de piele roasa peste burta destul de mare si cu gura intinsa pana la urechi sub niste ochi marunti, negri pe o fata nerasa:

- A, domnu Darabant, l-ai adus? Bine ai venit!

Tata m-a lasat in prag ca sa stranga mana papucarului:

- Bine te-am gasit, jupane Berl. L-am adus. Ori mi-l faci om, ori imi intorci pielea lui, mi-a prinde bine pentru capute...

Jupanul Berl incepu sa rada:

- De ce asa, domnu Darabant, de ce sperii pe copil! Parca nu ti-am facut ciubote faine din niste vechituri? Si din baiat facem lucru nou si bun! Nu-i asa, baiat? Cum te cheama?

Ura fata de jupan, ura absolut intuitiva, m-a cuprins inca de la inceput si a devenit constienta si definitiva indata ce retrasi intr-u colt al maghernitei am fost nevoit timp de vreo zece minute sa-mi ascult statutul de viitor membru (ucenic) al colectivului "Cizmariei de Lux".

Aveam sa invat meseria trei ani, dupa care inca doi trebuia sa lucrez in atelierul lui, ca din castigul meu sa-si retraga banii cheltuiti cu invatatura. De doua ori pe an, de pastele ovreesc si de Purim, tata avea sa-i aduca cinci gaini si un miel. Aveam sa fac curat in maghernita si tot in ea sa dorm (ca un fel de paznic, pentru care am sa capat o data pe luna si niste bani de buzunar!)

- Ei, stii, dunita, nu multi, ca sa nu se strice baiatul...

De mancat aveam sa mananc de trei ori pe zi impreuna cu ceilalti trei mai marunti in grad la un birt de alaturi. Calfa, domnul Zisu, manca numai cuser, asa ca lua masa la stapan acasa, deasupra atelierului.

La despartire tata m-a plesnit cu palma peste frunte:

- Ai auzit bine? Nici boierii n-o duc asa... Dar daca... n-a precizat ce anume... Vin si-ti rup capul!

Si dus a fost.

N-a avut ocazia sa-mi rupa nimic, aveam sa ne intalnim abia peste unsprezece ani, cand cel care putea rupe capete eram eu...

Bratovo luxusní obuvnictví byla malá podzemní špeluňka, špinavá a tmavá, ve které člověk po čase, až oko uvyklo, mohl napočítat čtyři postavy na nízkých stoličkách, osoby ani ne mladé, ani staré, s lesklými železnými kopyty mezi nohama, se zahnutými kladívky v rukou a všichni s floky mezi rty.

Když jsem vešel, nikdo ani nevzhlédl. Jen od polic vzadu, plných desítek vyšmajdaných a špinavých bot, se odpoutalo zjevení s prodřenou koženou zástěrou přes úctyhodný břich a s hubou od ucha k uchu pod drobnými černými očky v neoholeném obličej:

„Á, pan Taranṭab! Přivedl jste kluka? Buďte vítán!“

Fotřík mě nechal stát na prahu, aby stiskl papučáři ruku.

„Buďte zdrav, pane mistr. Přivedl jsem ho. Buď z něj, pane Berl, uděláte člověka, anebo mi vrátíte jeho kůži, hodila by se mi na vestičku...“

Pan mistr se dal do smíchu:

„Nač tak zhurta, pane Taranṭab, proč toho kluka hned lekat? Copak jsem vám neudělal fajnový holínky ze starých? I z toho kluka uděláme něco nového a dobrého! Že jo, chlapče? Jakpak se jmenuješ?“

K mistrovi jsem od samého začátku cítil podvědomou nenávist, která se stala vědomou a jednou provždy danou, hned jak jsme se stáhli do kouta stavení a tam jsem byl po dobu asi deseti minut nucen vyslechnout statut budoucího člena (učedníka) kolektivu „Luxusního obuvnictví“.

Měl jsem se tři roky učit řemeslu a pak si ještě další dva roky odpracovat v jeho dílně, aby si z mého zisku strhával peníze vynaložené na učení. Dvakrát do roka, na židovské velikonoce a na svátek chanuka, mu měl fotřík přivést pět živých slepic a jedno živé jehně. Já měl v dílně poklízet a taky v ní spát (něco jako hlídač, za což budu jednou měsíčně dostávat kapesné).

„No, ale jen malinký, ne moc, aby kluk úplně nezvlčel...“

Jist jsem měl třikrát denně spolu s ostatními třemi švický ve vedlejší hospodě.

Tovaryš, pan Zisu, jedl jenom košer, takže se stravoval u pána domu, nad dílnou.

Na rozchodnou mě fotřík pleskl dlaní přes čelo:

„Slyšel jsi dobře? Tak si nežijou ani velcí páni ... Ale jestli...“ – neupřesnil co vlastně –, „tak přijedu a utrhnu ti hlavu!“

A byl ten tam.

K tomu, aby mi cokoli utrl, neměl příležitost, setkali jsme se až po jedenácti letech, a ten, kdo mohl trhat hlavy, jsem byl já.